

Zaak 41/84

Pietro Pinna
tegen
Caisse d'allocations familiales de la Savoie

(verzoek om een prejudiciële beslissing,
ingediend door de Franse Cour de cassation)

„Sociale zekerheid — kinderbijslagen — artikel 73, lid 2,
van verordening nr. 1408/71”

Samenvatting

- 1. Sociale zekerheid van migrerende werknemers — Verdragsbepalingen — Onderwerp — Coördinatie, niet harmonisatie van nationale wettelijke regelingen — Verschillen in behandeling voortvloeiend uit verschillen tussen sociale-zekerheidsregelingen — Toelaatbaarheid — Creatie van dispariteiten in behandeling door gemeenschapsregeling — Onwettigheid (EEG-Verdrag, artikelen 48 tot en met 51)*
- 2. Sociale zekerheid van migrerende werknemers — Gelijkheid van behandeling — Gezinsbijslagen — Toepasselijke wettelijke regeling — Wettelijke regeling van staat van woonplaats van gezinsleden — Verkapte discriminatie — Artikel 73, lid 2, van verordening nr. 1408/71 — Ongeldigheid (EEG-Verdrag, artikelen 48 en 51; verordening nr. 1408/71 van de Raad, artikel 73, lid 2)*
- 3. Prejudiciële vragen — Beoordeling van geldigheid — Ongeldigverklaring van verordening — Gevolgen — Beperking in tijd — Bevoegdheid van Hof (EEG-Verdrag, artikelen 174, tweede alinea, en 177)*

1. Artikel 51 EEG-Verdrag voorziet in een coördinatie en niet in een harmonisatie van de wettelijke regelingen der Lid-Staten en laat derhalve verschillen bestaan tussen de sociale-zekerheidsregelingen van de Lid-Staten en bijgevolg ook in de rechten van de personen die er werkzaam zijn. Dit artikel raakt niet aan de materiele en formele verschillen tussen de sociale-zekerheidsregelingen van de onderscheiden Lid-Staten en dus ook niet aan de verschillen in de rechten van de aldaar werkzame personen. Het door de artikelen 48 tot en met 51 EEG-Verdrag beoogde vrije verkeer van werknemers in de Gemeenschap wordt evenwel in gevaar gebracht en wordt moeilijker bereikbaar, wanneer het gemeenschapsrecht tot vermijdbare verschillen in de sociale-zekerheidsregelingen leidt. Hieruit volgt, dat de krachtens artikel 51 EEG-Verdrag vastgestelde gemeenschapsregeling inzake sociale zekerheid geen bijkomende dispariteiten in het leven mag roepen naast die welke reeds voortvloeien uit het ontbreken van harmonisatie van de nationale wettelijke regelingen.

2. Het beginsel van gelijke behandeling verbiedt niet enkel openlijke discriminaties op grond van de nationaliteit, maar ook alle verkapte vormen van discriminatie die, door toepassing van andere onderscheidingscriteria, in feite tot hetzelfde resultaat leiden.

Dit is het geval wanneer het criterium van de woonplaats van de gezinsleden door de gemeenschapsregeling wordt gebruikt om te bepalen welke wettelijke regeling op de gezinsbijslagen van een migrerende werknemer van toepassing is. Al past de wettelijke regeling van een Lid-Staat hetzelfde criterium toe voor het be-

palen van het recht op gezinsbijslagen van een werknemer die onderdaan is van die Lid-Staat en aldaar werkzaam is, toch heeft dit criterium voor deze groep werknemers geenszins hetzelfde belang, daar het probleem van gezinsleden die buiten de Lid-Staat van arbeid wonen, zich hoofdzakelijk bij migrerende werknemers voordoet. Dit criterium kan derhalve de door artikel 48 EEG-Verdrag voorgeschreven gelijke behandeling niet waarborgen en mag dus niet worden aangewend in het kader van de coördinatie van de nationale wettelijke regelingen waarin artikel 51 EEG-Verdrag voorziet ter bevordering van het vrije verkeer van werknemers in de Gemeenschap overeenkomstig artikel 48.

Hieruit volgt dat artikel 73, lid 2, van verordening nr. 1408/71 ongeldig is, doordat het uitsluit dat aan werknemers op wie de Franse wettelijke regeling van toepassing is, Franse gezinsbijslagen worden toegekend voor hun gezinsleden die in een andere Lid-Staat wonen.

3. Wanneer dwingende redenen dit rechtvaardigen, is het Hof op grond van zijn beoordelingsvrijheid ingevolge artikel 174, tweede alinea, EEG-Verdrag, bevoegd om in elk afzonderlijk geval concreet te bepalen, welke gevolgen van een nietigverklarde regelgevende handeling in stand moeten blijven. Wanneer het Hof gebruik maakt van de mogelijkheid om de gevolgen van een in het kader van artikel 177 EEG-Verdrag vastgestelde ongeldigheid voor het verleden te beperken, staat het te zijner beoordeling of, met betrekking tot deze beperking van de werking van zijn arrest in de tijd, een uitzondering kan worden gemaakt ten gunste hetzij van de partij die het beroep bij de nationale rechter heeft

ingesteld, hetzij van alle andere personen die vóór de ongeldigverklaring een zelfde actie hebben ondernomen, dan wel of, omgekeerd, ook voor personen die tijdig

stappen ter waarborging van hun rechten hebben ondernomen, een enkel voor de toekomst werkende ongeldigverklaring een passend rechtsherstel vormt.

CONCLUSIE VAN ADVOCaat-GENERAAL

G. F. MANCINI

van 21 mei 1985 *

*Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,*

1. In een geding tussen Pietro Pinna en de Caisse d'allocations familiales de la Savoie verzoekt de Franse Cour de cassation het Hof om uitlegging van artikel 73, lid 2, van verordening nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op werknemers en zelfstandigen, alsmede op hun gezinsleden, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen (PB 1971, L 149, blz. 2). Daarin wordt bepaald: „De werknemer op wie de Franse wettelijke regeling van toepassing is, heeft voor zijn gezinsleden die op het grondgebied van een andere Lid-Staat dan Frankrijk wonen, recht op de kinderbijslagen waarin voorzien is door de wettelijke regeling van de Staat op het grondgebied waarvan deze gezinsleden wonen; de werknemer moet voldoen aan de voorwaarden inzake het verrichten van arbeid waarvan de Franse wettelijke regeling het recht op bijslagen afhankelijk stelt.” De verwijzende rechter wil inzonderheid vernemen, of deze bepaling nog geldig is en van kracht blijft en hoe het begrip woonplaats in de zin van deze bepaling moet worden begrepen.

2. Pietro Pinna, van Italiaanse nationaliteit, werkt en woont met zijn gezin in Frankrijk en ontvangt de aldaar voorziene gezinsbijslagen. In het najaar van 1977 begaven zijn echtgenote en zijn twee kinderen zich naar Italië. Zijn oudste kind — een jongen — keerde naar Frankrijk terug op 31 december van hetzelfde jaar, en zijn dochter en echtgenote kwamen weer op 31 maart van het jaar daarop. Wegens dit verblijf in Italië weigerde de Caisse d'allocations familiales de la Savoie aan Pinna kinderbijslag te betalen voor zijn zoon over de periode van 1 oktober tot 31 december 1977 en voor zijn dochter over de periode van 1 oktober 1977 tot 31 maart 1978. Volgens haar moest de kinderbijslag ingevolge genoemd artikel 73, lid 2, immers worden betaald door het Italiaanse sociale-zekerheidsorgaan (Istituto nazionale della previdenza sociale) van de woonplaats van de twee kinderen in Italië (L'Aquila).

Na dit besluit vruchteloos te hebben aangevochten voor de Commission des recours gracieux, wendde Pinna zich tot de Commission de première instance du contentieux de la sécurité sociale te Chambéry; bij von-

* Vertaald uit het Italiaans.